

постатям, серед яких О. Колесса. Наукова спадщина вченого, його організаційна та освітня діяльність потребують ґрунтовного вивчення та очікують своїх дослідників.

ЛІТЕРАТУРА

1. Архіви України. Науково-практичний журнал. № 1. Київ, 2016. 300 с.
2. Ключковська І. Українська діаспора в об'єктиві сучасності – національно-політичний та духовно-культурний феномен (перша – третя-я хвилі еміграції). URL: <http://miok.lviv.ua/?p=379>.
3. Колесса Г. Перевідкриємо нашу історію. Альманах Українського народного союзу «Свобода». Нью-Йорк, 1993. С.137-141.
4. Кріль М. Товариство українських наукових викладів імені Петра Могили (1908 – 1939 рр.). Вісник Львівського університету. Серія історична. 2011. № 46. С. 430 – 452
5. Моторний В. Олександр Колесса й українсько-чеські взаємини міжвоєнного двадцятиліття. Проблеми слов'язнознавства. 2002. № 52. С.110–117.
6. Наріжний С. Українська еміграція. Культурна праця української еміграції 1919-1939. Київ: Видавництво імені Олени Теліги, 1999. 272с.
7. Наріжний С. Українська еміграція: культурна праця української еміграції між двома світовими війнами. Ч. 1. Прага, 1942. 285с.
8. Родина Колессів у духовному та культурному житті України кінця XIX – XX століття (з нагоди 130-річчя від дня народження академіка Філарета Колесси та 100-річчя від дня народження академіка Миколи Колесси): збірник наук. праць та матеріалів. Вип. 5. Львів, 2005. 475 с.

Панасик Максим

Науковий керівник – доц. Топорівська Я. В.

ПОНЯТТЯ «ЕЛЕКТРОННА МУЗИКА» ТА ЇЇ ПРОЯВИ У СУЧАСНОМУ СВІТІ

Термін «електронна музика» був запроваджений німецьким фізиком Вернером Мейер-Еплером у книзі «Випромінювання звуку: електронна музика і синтетична мова» [11]. Із дослідження А. Бондаренка щодо Мейера-Еплера: «в його концепції особливість електронної музики полягала у винятковому використанні лише засобів електронної генерації звуків, що протиставляло її як вокально-інструментальній, так і конкретній музиці [3].

Відштовхуючись від слів науковців можна сказати, що електронна музика спочатку не мала чітко визначеної мети свого існування – було багато інтерпретацій щодо її використання.

«Електронна музика як вид... має свою власну феноменологію, яка далеко не повністю обумовлена тим фактом, що вона виконується через динаміки» [14, с. 39]. Але, коли у 1960 році, Штокгаузен написав свій перший твір, який поєднував електронне звучання із акустичними інструментами все змінилося – це був перший крок на шляху «до переорієнтації концепції електронного звучання від протиставлення на доповнення» [3].

Майже через 10 років електронну музику починають відносити до академічної та популярної жанрів. Цьому сприяло розділення смаків людей на тих, хто мав бажання слухати щось подібне до класики (враховуючи зміст композиції та смислове наповнення), і на тих, хто хотів відпочити та не задумуватися над змістом самої музики, просто насолоджуватися та чути ці чудові звуки. Це позначилося і на її науковому обґрунтуванні – мистецтвознавці досліджували переважно академічні твори, а життя популярної електронної музики попало у руки шоу-бізнесу та обговорювалося переважно на телебаченні, всяко оминаючи дослідниками публікації у наукових джерелах. Чесно кажучи, до неї ніхто не мав бажання братися та описувати її, напевно, вони вважали цей потік електроніки (у значенні музики) не вартим їхньої уваги.

Щодо того як це зараз відбувається, то академічна електронна музика – це вид академічної музики, при створенні та виконанні якої використовуються електронні музичні інструменти та технології, автономна електронна музика [1], а все інше – це популярна, хоча вона й досі не досить точно описана через сильну розбіжність між її напрямками, бо їй бракує чіткого визначення власного поняття.

Наведемо приклади того, що є різні версії значення її терміну. За англійською статтею з Вікіпедії, яка посилається на Т. Холмса [12] – це музика, що створюється за допомогою електронного інструментарію; хоча А. Бондаренко не згідний з цим: «для популярної музики це

означення є спірним – переважна частина сучасної поп і навіть рок-музики широко використовує електронні інструменти, однак не розглядається як електронна [3].

Якщо розглядати те, якою є класифікація напрямків електронної музики, то у різних джерелах є варіанти стилів (styles) та жанрів (genres). Наприклад в англійській енциклопедії «Wikipedia» у списку жанрів виділяє 169 різновидів та 22 основних напрямків [13].

Будь який конкретний твір у різних базах даних може бути віднесений до різних категорій або й не тільки до одної. Наведемо приклад альбому Мадонни «MDNA» [15], що у «Wikipedia» позначений двома жанрами – pop та EDM.

«Таким чином, нечіткість терміна «електронна музика» підсилюється невизначеністю її окремих напрямків» [3].

У масовій культурі електронна музика постає як сукупність напрямків – у більшості випадків рухливою танцювальною, рідше – повільною атмосферною. «Як окрема категорія, «електронна музика» виділяється в абсолютній більшості музичних баз даних» [3]. Музична індустрія організовує хіт-паради електронної музики, також створюються інтернет-портали, є багато фестивалів та проектів, що іменуються в честь електронної музики.

Підсумовуючи вище сказане, можна стверджувати, що електронна музика знайшла себе у цьому світі та «твердо стоїть на ногах».

Вивчення академічної електронної музики стає легшим, оскільки ми можемо опиратися й на українських музикознавців [6; 8; 10;], а також сусідів-музикантів – Росії [7; 11] та Польщі [14].

Е. Денисов тримався власної позиції, щодо поняття електронної музики — це «музика, звукові об'єкти якої утворені електронними генераторами» [4, с.152], а С. Шип стверджує, що «матеріальною основою електронної музики є електронно вироблені, препаровані та синтезовані звуки» [10]. В. Котонський вважає спільною рисою для всіх різновидів електронної музики, до якої відносить і конкретну, є «досягнення остаточного ефекту за допомогою електроакустичного обладнання» [14, с.13]. Існує і більш широке розуміння значення електронної музики. І. Ракунова його використовує «у широкому сенсі, вміщуючи усі явища сучасної музики, пов'язані з вживанням штучно створених звучань, а також комп'ютера» [5]. Щось подібне є у А. Загайкевич – розглядаючи «увесь спектр жанрових різновидів музичної композиції, пов'язаних з використанням електронних засобів у музичній творчості, включно з електронним синтезом звуку та алгоритмічною композицією» [9]. Андрій Смирнов взагалі не бачить нічого спільного з тим значенням терміну, який був у 20 столітті, і тим що є зараз «нині цей термін практично втратив сенс» [7].

Підходи Е. Денисова, В. Котонського та А. Загайкевич відрізняються лише в розбіжності застосування електронних технологій при створенні музики. Але саме А. Загайкевич думає ще ширше, використовуючи комп'ютер для розрахунків структури творів, крім цього він широко застосовується композиторами і для нотного набору [8]. Але в кінцевому результаті озвучення робиться акустичними інструментами, а комп'ютерна техніка лише допомагає.

«Існує також широке коло явищ, де електронне обладнання застосовується поряд із акустичними інструментами або для їх імітації. Зокрема, це стосується жанрів популярної музики, або кіномузики» [3] – в масовій культурі це не відноситься до електронної музики, однак А. Загайкевич згадує це у контексті досягнень української електронної школи [9]. В цьому випадку питання самої специфіки електронної музики виглядає найбільш проблематично, адже мудро зазначав І. Кефаліді – «твір, що має електронне втілення, але який можна виконати і на звичайних акустичних інструментах, електронною музикою по суті своїй не є» [7].

Отже, здійснене дослідження не вичерпує всіх аспектів, пов'язаних із розвитком електронної музики та відмінностями між її різновидами: популярною та академічною. У процесі пошукової роботи виявлено нові проблеми, що потребують подальшого вивчення, тому доцільно спрямовувати дослідження на структурування розділення між жанрами та стилями, відокремлення їх між собою за певними характеристиками.

ЛІТЕРАТУРА

1. Академічна електронна музика. DOI: https://ru.wikipedia.org/wiki/Академическая_электронная_музыка.

2. Бондаренко А. І. До проблеми термінології у класифікації популярної музики за жанрами, стилями та напрямками : Мистецтвознавчі записки: Зб. наук. праць. Вип. 19. Київ, 2011.
3. Бондаренко А. І. Електронна музика в європейському культурному просторі: аналіз концепцій. DOI: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Mysu_2012_12_17.pdf (дата звернення: 25.03.2020).
4. Денисов Э. Современная музыка и проблемы эволюции композиторской техники. Москва, 1986.
5. Загайкевич А. Українська електронна музика: практика дослідження : Музика в інформаційному суспільстві: Зб. наукових статей [упорядник І. Б. Пясковський] Київ, 2008. С. 39-62.
6. Ракунова І. М. Нові композиторські технології (на прикладі творчості Алли Загайкевич): автореферат дис. канд. наук: 17.00.03, Національна музична академія України ім. П.І.Чайковського. К., 2008. 16 с.
7. Рощенко А. Можливості й перспективи використання персонального комп'ютера в композиторській практиці : Музика в інформаційному суспільстві: збірник наукових статей [упорядник І. Б. Пясковський] Київ, 2008. С. 99-111.
8. Тучинська Т. Принципи штучного інтелекту в алгоритмічній музичній композиції : Музика в інформаційному суспільстві: збірник наукових статей [упорядник І. Б. Пясковський] Київ, 2008. С. 86–98.
9. Ценова В. Електронна музика — проблеми і перспективи. DOI: http://composer.ucoz.ua/publ/elektronna_muzyka_problemy_i_perspektyvy/16-1-0-151 (дата звернення: 25.03.2020).
10. Шип С. Про «техніцизм» в авангардистській музиці : Музика. 1979. № 3. С. 7-9.
11. Штокгаузен К. Электронная и инструментальная музыка : XX век. Зарубежная музыка. Москва: Музыка, 1995. Вып. 1. С. 39.
12. Holmes, Thomas B. (2002), *Electronic and Experimental Music: Pioneers in Technology and Composition* (Second ed.), London: Routledge Music : Songbooks, ISBN 0-415-93643-8.
13. List of electronic music genres. DOI: https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_electronic_music_genres.
14. Kotoński W. Muzyka elektroniczna : W. Kotoński. PWM, 2002. С. 379.
15. MDNA album. DOI: [http://en.wikipedia.org/wiki/MDNA_\(album\)](http://en.wikipedia.org/wiki/MDNA_(album)).

Дубас Христина

Науковий керівник – доц. Палій Н. В.

ПІСЕННА ТВОРЧИСТЬ МИКОЛИ МОЗГОВОГО В КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОЇ МУЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

*Грай, музико моя, багаття чарівне,
Закладене в самісінькому серці.
Нестерпно як, мов втратив я тебе
Моя любов – все зрушено, все рветься.
Грай, музико моя, багаття чарівне,
Закладене в самісінькому серці.
Молю тебе, почуй мене,
Хай пісня ця в душі твоїй озветься.*

Микола Мозговий

Творчий внесок в розвиток української музичної культури видатного композитора сучасності Миколи Мозгового не викликає заперечень. Виконуючи сольну авторську програму, він деякий час був один з найбільш популярних співаків в Україні. Пісенна творчість Миколи Мозгового є зразковою в жанрі естрадно-пісенного мистецтва та відбиває тенденції стильового розвитку в цьому жанрі. Базуючись на традиціях світового естрадно-пісенного мистецтва та національних народнопісенних джерелах, пісні композитора є оригінальними творами, які визначають національну самобутність [3, с.18].

Метою статті - є дослідження пісенної творчості Миколи Мозгового в контексті розвитку української естрадної музики 2 половини ХХ століття.

На межі 70-80-х р.р. розпочався новий етап формування естрадного пісенного репертуару, який відрізняється суттєвими змінами у жанровій системі, функціональними особливостями й новими виконавськими засобами.